

Renální kolika

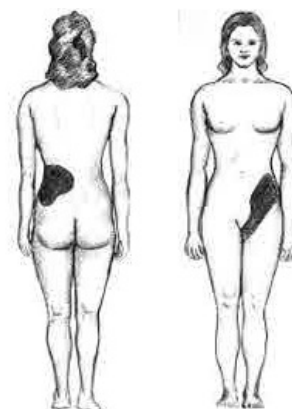
Renální (ledvinná) kolika je bolest proměnlivé intenzity, šířící se obvykle z beder do podbřišku či genitálu (ale i naopak). Původ má v ledvině či horních močových cestách, a je způsobena obstrukcí vývodných cest močových.

Obstrukce může být způsobena jednou z následujících příčin:

- Urolitiáza – konkrément uvázlý v úrovni pyeloureterálního přechodu, ureteru, ureterovesikálního přechodu,
- Pasáž krevního koagula při hematurii,
- Pasáž nádorových nebo nekrotických hmot (TBC, nekrotizující papilitida),
- Pasáž hnisu (pyelonefritida).

Charakteristika

- Bolest proměnlivé intenzity (kolika), která vystřeluje:
 - do boku a do zad (původ v horní části močových cest),
 - do skrota nebo labíí a mediální plochy stehna (původ v dolních močových cestách),
- vegetativní doprovod (pocení, nauzea, zvracení) až paralytický ileus,
- motorický neklid (hledání úlevové polohy pacienta),
- hematurie (mikro- i makroskopická) (výjimečně chybí, a to u kompletního bloku ureteru konkrémentem),
- polakisurie – při intramurálním konkrémentu měchýře.

Lokalizace bolesti

Diagnostika - posloupnost vyšetření

- Anamnéza – tj. klinické projevy
- Fyzikální vyšetření – palpační bolestivost v oblasti průběhu močovodu, pozitivní bimanuální palpce ledviny a tapotment na postižené straně
- Vyšetření moči chemicky + sediment – zvýšené erytrocyty a leukocyty, někdy drť s krystaly (oxaláty, uráty)
- USG – na ultrazvuku dilatace dutého systému ledviny na postižené straně, případně hyperechogenní signál konkrémentu, je-li v oblasti pyeloureterální či ureterovesikální junkce.
- CT – při pozitivním nálezu na USG provedeme **nativní CT ledvin** k přesné lokalizaci konkrémentu
- Nativní nefrogram - alternativa k CT.
- Dnes se již méně využívají zobrazovací metody typu vylučovací urografie, ascendentní/antegrádní ureteropyelografie.

Diferenciální diagnostika

- Náhlá příhoda břišní (žlučnicková kolika, ileus, apendicitida, torze ovaria)
- Adnexitida (zánět vejcovodů/vaječníků)
- Akutní pyelonefritis (také se může vyznačovat akutní bolestí v bedrech, může být i bez teplot)

Léčba

Cílem léčby renální koliky je uvolnění obstrukce v odtoku moče včetně zachování morfologie a funkce ledviny i močových cest.

1. Konzervativní – vypuzovací – při průměru konkrémentu do cca 4–5 mm, kdy očekáváme spontánní odchod konkrémentu (úspěšnost cca 50 %^[1])
 - spasmolytika, α -blokátory (tamsolusin), antiflogistika – k ústupu otoku ureteru (indometacin, diklofenak, escin), analgetika (Algifen)
 - infuze Hartmannova roztoku s Algifinem
2. Ureterorenoskopie (URS) – extrakce konkrémentu Dorma košíčkem či klíšťkami, metoda volby u konkrémentu > 5 mm zaklíněného v oblasti distálního močovodu. U větších konkrémentů možnost nadrcení kontaktním litotryptorem s následnou extrakcí úlomků.
3. Akutní derivace moči
 - Není-li možné konkrément extrahovat, zavádí se ureterální stentu obcházejícího překážku
 - Při nebezpečí urosepsy (kolika s teplotami) či renální insuficienci drenáž moči cestou nefrostomie
4. Další metody odtranění ureterolitiázy
 - Extrakorporální litotrypse rázovou vlnou – vhodné u konkrémentů umístěných v proximálním úseku močovodu, a tedy lokalizovatelných ultrasonograficky. Výhodou je, že odpadá nutnost celkové anestezie.
 - Ureterolitotomie – volba u velkých v močovodu zaklíněných konkrémentů

Následující péče

Po odstranění konkrémentu je nutné stav nemocného zkontrolovat – ultrazvukové vyloučení městnání v dutém systému, nativní nefrogram k ověření správné pozice zavedeného stentu. Dlouhodobá blokáda ureterolitiázou může vést až k afunkci ledviny s následnou nefrektomií.

K prevenci recidív je nutné zahájit také metafylaxi, např. pacient by měl být poučen o nutnosti dostatečné hydratace, pohybu, omezení rizikových potravin (nízkopurínová dieta u urátové lithiázy - omezení vnitřností, mořských plodů).

Odkazy

Související články

- Urolitiáza
- Polakisurie

Použitá literatura

- KAWACIUK, Ivan. *Urologie*. 1. vydání. Praha : Galén, c2009. ISBN 978-80-7262-627-7.
- HERÁČEK, Jiří a Michael URBAN, et al. *Urologie pro studenty* [online] . 2.0. vydání. 2014. Dostupné také z <<http://www.urologieprostudenty.cz>>. ISBN 978-80-254-1859-8.
- PASTOR, Jan. *Langenbeck's medical web page* [online]. [cit. 3.6.2010]. <[http:https://langenbeck.webs.com/](http://https://langenbeck.webs.com/)>.

Reference

1. KAWACIUK, Ivan. *Urologie*. 1. vydání. Praha : Galén, c2009. ISBN 978-80-7262-627-7.